

## **RECENZJA**

**osiągnięcia naukowego oraz aktywności naukowej  
dr. Marcina STRZELCA ubiegającego się  
o nadanie stopnia doktora habilitowanego  
w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie**

Podstawą do opracowania recenzji osiągnięcia naukowego oraz aktywności naukowej Habilitanta jest pismo Rady Doskonałości Naukowej DRKN.Z5.400.42.2023 z dnia 30 maja 2023 r. oraz Uchwała Rady Dyscypliny Naukowej „Nauki o Bezpieczeństwie” Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego Nr 48/RDN NoB/2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Marcinowi STRZELCOWI

Ocena dr. Marcina Strzelca została dokonana na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.).

Ocena została przeprowadzona na podstawie doręczonej przez Wojskową Akademię Techniczną im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie dokumentacji zawierającej:

- autoreferat Habilitanta przedstawiający w szczególności wykaz dorobku i osiągnięć naukowych;
- wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie
- elektroniczny nośnik danych zawierający: wniosek o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, dane wnioskodawcy, dyplom doktora nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, autoreferat, wykaz osiągnięć naukowych, potwierdzenia wskazanych osiągnięć, w tym monografię pt. „Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego”;

- monografię pt. „Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego”, będącą pracą nominacyjną w postępowaniu habilitacyjnym Kandydata.

## 1. Sylwetka Habilitanta

Pan dr Marcin STRZELEC jest magistrem inżynierem informatyki. Dyplom uzyskał w 2003 r. na Wydziale Fizyki Technicznej, Informatyki i Matematyki Stosowanej na Politechnice Łódzkiej, specjalizacja sieci i systemy informatyczne. W 2005 r. ukończył Szkołę Oficerską Służby Więziennej w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu, specjalizacja kwatermistrzowska. W 2011 r. w Studium Doskonalenia Menedżerów Oświaty w Kaliszu ukończył studia podyplomowe nadające kwalifikacje pedagogiczne. Stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika uzyskał w 2015 r. na Wydział Pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, broniąc rozprawę na temat „E-learning w kształceniu i doskonaleniu zawodowym funkcjonariuszy Służby Więziennej”, przygotowaną pod kierunkiem dr. hab. Macieja Tanasia, prof. APS. W 2020 r. ukończył Executive Master of Business Administration (MBA) w Collegium Humanum Szkoły Głównej Menedżerskiej i Apsley Business School w Londynie oraz studia podyplomowe Zarządzanie bezpieczeństwem w Collegium Humanum Szkoły Głównej Menedżerskiej. Ukończył również liczne kursy, w tym m.in.: kurs metodyki zdalnego nauczania w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi (2011 r.) oraz kurs menedżerski ARGO Top Public Executive w Krajowej Szkole Administracji Publicznej w Warszawie i IESE Business School w Barcelonie (2018 r.).

Habilitant w swojej pracy naukowo-zawodowej związany był z kształceniem, badaniami i działalnością administracyjną formacji porządku publicznego. Od listopada 2003 r. do maja 2004 r. był pracownikiem cywilnym Służby Więziennej w Kalisz. Od czerwca 2004 r. do lutego 2023 r. był funkcjonariuszem Służby Więziennej, najpierw w Kaliszu, później w Warszawa. Realizował w tym czasie m.in. zadania dydaktyczne i eksperckie, w tym pełniąc obowiązki: zastępcy komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu – logistyka (wrzesień 2015 r. – kwiecień 2017 r.), Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej – informatyzacja, służba zdrowia, nabór i szkolenie kadry (grudzień 2017 r. – grudzień 2018 r.), Rektora-Komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie (styczeń 2019 r. – luty 2023 r.). Ponadto w latach 2016 r. – 2017 r. pracował jako nauczyciel akademicki (na zlecenie) w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Od kwietnia 2017 r. do grudnia 2017 r. był specjalistą w Ministerstwie Sprawiedliwości, pełniąc funkcję zastępcy przewodniczącego zespołu ds. reformy Służby Więziennej. Od maja 2018 r. do sierpnia 2020 r. był pełnomocnikiem Ministra Sprawiedliwości ds. opracowania rozwiązań organizacyjnych i koncepcji dalszego funkcjonowania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

Z przedstawionych dokumentów nie wynika, aby Kandydat ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

## **2. Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie**

### **2.1. Ocena formalna**

Podstawą oceny charakteru i formy osiągnięcia, o których mówi art. 219. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) jest monografia naukowa autorstwa dr. Marcina STRZELCA pt. „Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego”, Wydawnictwo SWWS, Warszawa 2022, ISBN 978-83-66454-69-9, ss. 342. Recenzentami monografii byli prof. dr hab. Jacek Pawłowski i dr hab. inż. Piotr Dela.

Przedstawione w monografii wyniki badań zrealizowano w większości w związku z prowadzeniem przez Autora, finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, międzynarodowego projektu badawczego „Pilotażowe kompleksy penitencjarne”, będącego ważnym przedsięwzięciem modernizacyjnym polskiego systemu więziennictwa. Jeden z modułów pt. „Modernizacja systemu szkolenia kadry Służby Więziennej” owego projektu był realizowany przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie we współpracy z Norweską Akademią Kształcenia Służb Penitencjarnych w Lillestrom.

Pierwszy etap prac projektowych związany był z opracowaniem opisów ról zawodowych kadry Służby Więziennej i modeli kompetencyjnych, z uwzględnieniem rzeczywistego zróżnicowania stanowisk. Wyniki przeprowadzonych analiz umożliwiły charakterystykę współczesnych ról zawodowych w Służbie Więziennej oraz diagnozę luki szkoleniowej w tym zakresie. Jednocześnie stały się pobudką do naukowego rozwoju zainteresowań Habilitanta rolą i znaczeniem kompetencji kadry Służby Więziennej we wzmacnianiu bezpieczeństwa publicznego Polski i Polaków, co jest przedmiotem

recenzowanej monografii. Treść monografii wykazuje zatem wyraźny walor innowacyjnego podejścia do analizowanego przedmiotu badań.

## 2.2. Ocena metodologiczna

Celem pracy jest diagnoza obecnego stanu kompetencji funkcjonariuszy Służby Więziennej w ujęciu systemowym, uwzględniającym charakterystykę ich ról zawodowych, w tym wyzwań związanych z bezpieczeństwem publicznym. Celem było również opisanie tychże ról z uwzględnieniem elementów ochrony dynamicznej, która ma być wprowadzana w Służbie Więziennej, a także kwestii bezpieczeństwa publicznego, związanej z funkcjami pełnionymi przez funkcjonariuszy. Sformułowano także następujące pytania badawcze:

- Jakie role zawodowe możemy opisać na podstawie systemu Służby Więziennej RP?
- Jakie misje, zadania, wymogi formalne oraz wskaźniki charakteryzują każdą z nich?
- Jakie profile kompetencyjne należy przyjąć dla każdej z ról?
- W jakiej mierze role zawodowe odzwierciedlają wyzwania i zagrożenia z obszaru bezpieczeństwa publicznego?

W założeniach badawczych, jako podstawę metody badań, został przyjęty sekwencyjny model transformacyjny, który charakteryzuje się wyraźną deklaracją badacza co do użycia konkretnej perspektywy badawczej. Wykorzystano także paradygmat humanistyczno-hermeneutyczny. W przyjętym założeniu badawczym dane jakościowe i ilościowe zostały zbierane i analizowane równocześnie. Badacz nie nadał priorytetu komponentowi ilościowemu bądź jakościowemu, traktując je równoważnie. Dodatkowo w trakcie analizy danych nastąpiło ich mieszanie i triangulacja.

Podczas realizacji badań związanych z opisaniem luki szkoleniowej postawiono diagnozę obecnego stanu kompetencji funkcjonariuszy Służby Więziennej w ujęciu systemowym, uwzględniającym charakterystykę ich ról zawodowych, w tym wyzwań związanych z bezpieczeństwem publicznym. Scharakteryzowano także czternaście ról zawodowych funkcjonujących w systemie Służby Więziennej RP. Dla wszystkich ról opisano misje, zadania, wymogi formalne oraz wskaźniki charakteryzujące każdą z nich. Dodatkowo zaktualizowano je o różnice związane z wprowadzeniem elementów ochrony dynamicznej i na tej podstawie opisano lukę kompetencyjną. Nakreślono także profil kompetencyjny, jaki należy przyjąć dla każdej z ról w planowaniu kształcenia oraz doskonalenia. Określono również, w jakiej mierze role zawodowe odzwierciedlają wyzwania i zagrożenia z obszaru bezpieczeństwa publicznego, odnosząc się przy tym do zadań i kompetencji mających

znaczenie dla kształtowania bezpieczeństwa publicznego zarówno w perspektywie wewnętrznej zakładu lub służby, jak i w perspektywie zewnętrznej dla społeczności lokalnych i państwa.

### **2.3. Ocena merytoryczna**

Oceniane osiągnięcie naukowe składa się z rozdziału o charakterze wprowadzenia pt. „Trzy oblicza Służby Więziennej”, dziesięciu rozdziałów zasadniczych, zakończenia, bibliografii, załącznika oraz spisu tabel, rysunków i wykresów.

Rozdział początkowy pt. „Trzy oblicza Służby Więziennej” (ss. 9 – 11), stanowiący swoiste wprowadzenie do monografii, prezentuje rozważania Autora na temat jego ścieżki zawodowej, której końcowym efektem – przynajmniej na tym etapie – jest prezentowane studium. W części tej znaleźć można również krótką specyfikę Służby Więziennej w działaniach na rzecz bezpieczeństwa państwa oraz definicję owego bezpieczeństwa. Istotnym wątkiem są treści związane z realizowanym międzynarodowym projektem badawczym „Pilotażowe kompleksy penitencjarne”, którego wyniki badań zostały zaprezentowane w recenzowanej pracy. Próżno w tej części jednak szukać czasu trwania projektu, elementów zastosowanej metodologii czy opisu układu monografii, co zwykle jest specyficzne dla wprowadzenia.

Pierwszy z rozdziałów merytorycznych pt. „Bezpieczeństwo Polski – wymiar deskryptywny” (ss. 12 – 73) ma charakter teoretyczny. Treść tej części pracy wieloaspektowo omawia definicję bezpieczeństwa oraz współczesne rozumienie bezpieczeństwa publicznego, co jest zasadne z uwagi na tytuł monografii. Scharakteryzowano tu także znaczenie kształtowania kultury bezpieczeństwa w kontekście realizacji zadań Służby Więziennej, co sam Autor uzasadnia m.in. następująco: „Efektywność działań Służby Więziennej zależy więc w sposób zdecydowany od kultury bezpieczeństwa, której punktem wyjścia są obowiązujące normy i zasady w zakresie radzenia sobie z ryzykiem [...]” (s. 68), „Z kulturą bezpieczeństwa w Służbie Więziennej ma też związek feminizacja tego zawodu.” (s. 72), „Poziom kultury bezpieczeństwa w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej realnie przekłada się na poziom kompetencji funkcjonariuszy i odwrotnie.” (s. 72). W mojej ocenie idealnym i spójnym elementem tego rozdziału byłaby charakterystyka pojęcia kompetencji kadry Służby Więziennej. Owego braku wskazanych analiz teoretycznych w tej części pracy nie oceniam jednak negatywnie, a jedynie dzielę się swoją opinią co do ewentualnych propozycji zmian, które mogą być zastosowane np. podczas wydania drugiego recenzowanego studium.

Kolejny rozdział pt. „Wprowadzenie w problematykę i metodykę badań” (ss. 74 – 85) poświęcono metodologii badań. Autor, niestandardowo dla tego typu pozycji, rozpoczął od „Uwag o paradygmacie i schemacie badań”. Następnie krótko opisał paradygmat humanistyczno-hermeneutyczny, model sekwencyjny w praktyce i założenia badawcze. W ostatnim z wymienionych elementów tej części pracy wskazany został cel badań, cztery problemy szczegółowe oraz uzasadnienie: zastosowania badań ilościowo-jakościowych, braku hipotez, a także przyjętej perspektywy badawczej, jaką jest paradygmat humanistyczno-hermeneutyczny. Zauważyć przy tym warto, że trudnym do uzasadnienia zabiegiem stylistycznym jest zastosowanie liczby mnogiej w niektórych stwierdzeniach, jak np. „W naszym przypadku”, „Nie nadamy”, „Mamy nadzieję” (s. 84). W mojej opinii właściwe byłoby użycie formy bezosobowej.

Następny z rozdziałów pt. „Rola zawodowa i profil kompetencyjny” (ss. 86 – 100) rozpoczęto od omówienia zróżnicowanie stanowisk w Służbie Więziennej, co wydaje się stanowić mogłoby ostatni z podrozdziałów tej części monografii. Interesująca w tym zakresie jest tabela 1. (ss. 88-90), która przedstawia podstawowe informacje o opisywanych czternastu stanowiskach. W dalszej części tego rozdziału scharakteryzowano pojęcie roli zawodowej. Ostatni z podrozdziałów zatytułowano „Profil kompetencyjny”. Deskrypcji poddano definicję kompetencji, a dalej kompetencje zawodowe funkcjonariusza i ich poziomy.

Dalsza część pracy ma charakter empiryczny. Wyniki przeprowadzonych badań zaprezentowano w siedmiu rozdziałach. Pierwszy z nich pt. „Badania jakościowe. Analiza dokumentów” (ss. 101-130) rozpoczęto od opisu analizy dokumentów jako metody badań. Następnie, w osobnym podrozdziale, wymieniono analizowane dokumenty, co stanowić mogłoby załącznik. Kolejny, jednostronicowy podrozdział, poświęcono uwagom do prowadzonej analizy. Najbardziej obszerny w treści jest natomiast przedostatni z podrozdziałów, w którym scharakteryzowano czternaście grup zawodowych kadry Służby Więziennej. Całość kończy opis kompetencji omawianych grup zawodowych z podziałem na kategorie, co zawarto głównie w tabeli 3. (ss. 127 – 129).

Następny z rozdziałów pt. „Kompetencje funkcjonariuszy Służby Więziennej w świetle badań ilościowych” (ss. 131 – 178) został opracowany na podstawie danych zebranych za pomocą ankiety. Autor za zasadne uznał zaznajomienie czytelnika z „ankietą jako podstawową metodą w badaniu ilościowym” (ss. 132 – 134) oraz charakterystyką badanej grupy. Dalej przedstawione zostały wyniki badań z podziałem na kompetencje: osobiste, zawodowe i pozostałe. Omówiono także poziom prezentowania kompetencji zawodowych oraz kompetencje zawodowe, które posiadać funkcjonariusz Służby Więziennej na różnych

stanowiskach, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk kierowniczych. Całość kończą syntetyczne wnioski z badań jakościowych.

Kolejny rozdział pt. „Dodatkowe informacje uzyskane w badaniu ankietowym związane z potrzebami szkoleniowymi” (ss. 179 – 196) również prezentuje wyniki badań ilościowych. Oprócz kompetencji przejawianych w małym stopniu przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, opisano potrzeby kształtowania i rozwoju kompetencji ankietowanych, a także obszary szkoleń z tego zakresu. Na koniec określono dodatkowe informacje wynikające z badań ilościowych.

W dalszej części pracy, w rozdziale pt. „Badania jakościowe nad kompetencjami – wywiady pogłębione” (ss. 197 – 229) zaprezentowano jakościową analizę opinii funkcjonariuszy Służby Więziennej, zebranych za pomocą wywiadu, „na temat kompetencji, które w ich ocenie są niezbędne w pełnieniu służby w poszczególnych pionach oraz na poszczególnych stanowiskach, co ma związek z wyzwaniem i zagrożeniami w obszarze bezpieczeństwa publicznego.” (ss. 198 – 199). Skoncentrowano się na kompetencjach ogólnych, osobowych, i tych służących rozwojowi badanych funkcjonariuszy. Oddzielnej deskrypcji poddano kompetencje kadry kierowniczej. Określono także potrzeby szkoleniowe w zakresie owych kompetencji.

Monografia prezentuje również wyniki badań, które zostały zrealizowane wśród studentów Norweskiej Akademii Kształcenia Służb Penitencjarnych w Lillestrom przygotowujących się do pracy w zakładach karnych. W rozdziale pt. „Badania na materiale norweskim” (ss. 230 – 248) przedstawiono treści zgromadzone dzięki analizie dokumentów, badaniom ankietowym i wywiadam.

Z kolei pierwsza część rozdziału pt. „Kompetencje w perspektywie bezpieczeństwa publicznego” (ss. 249 – 283) dowodzi potrzebie rozwoju kompetencji intrapersonalnych pracowników omawianej służby. Prezentuje także wyniki badań, które poddane zostały triangulacji. Na ich podstawie sformułowano wnioski dotyczące systemu kształcenia i doskonalenia funkcjonariuszy Służby Więziennej w zakresie wzmacniania bezpieczeństwa publicznego. Natomiast w drugim z podrozdziałów przedstawiono nowoczesne metody kształcenia kompetencji na przykładzie symulatora „Znak”.

Ostatni z rozdziałów to „Doskonalenie kompetencji funkcjonariuszy w świetle zadań penitencjarystyki związanych z bezpieczeństwem publicznym w kontekście współczesnych zagrożeń” (ss. 284-301). Autor dowodzi potrzebie doskonalenia kultury bezpieczeństwa publicznego w kontekście reagowania Służby Więziennej na obecne niebezpieczeństwa, w tym w cyberprzestrzeni. Wskazuje ponadto na optymalne rozwiązania w doskonaleniu kompetencji

kadry Służby Więziennej celem efektywniejszej realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem publicznym, związane z profesjonalizacją owych pracowników z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Ponadto Habilitant systematyzuje przesłanki rekonstrukcji modelu kształcenia i doskonalenia funkcjonariuszy Służby Więziennej. Zwraca przy tym uwagę na potrzebę zniwelowania zdiagnozowanej podczas badań luki kompetencyjnej oraz wprowadzenie modelu kształcenia opartego o takie cechy, jak: elastyczność, atrakcyjność i dostępność. Jak trafnie zauważa przy tym Autor: „Wymagane jest nie tylko skonstruowanie aktualnego, uwzględniającego zagrożenia hybrydowe programu, ale również jego ustawiczna aktualizacja. Wreszcie ważnym czynnikiem jest przestrzeń edukacyjna oparta na nowoczesnych środkach nauczania, m.in. symulatorach [...]” (s. 301). Całość podsumowuje „Zakończenie” (ss. 302 – 304).

Dyskusyjne w mojej opinii są tytuły niektórych rozdziałów (np. „Dodatkowe informacje uzyskane w badaniu ankietowym związane z potrzebami szkoleniowymi”, „Badania jakościowe nad kompetencjami – wywiady pogłębione”, „Badania na materiale norweskim”) czy podrozdziałów (np. „Analizowane dokumenty”, „Uwagi o prowadzeniu analizy”, „Sekwencja badań na materiale norweskim”), które w obecnym brzmieniu są bardziej charakterystyczne dla raportu z badań, a nie monografii naukowej. Ponadto autor recenzowanej monografii jest jeden, mimo tego, że badania realizowane były przez zespół projektowy, stąd za niezasadne uważam zastosowanie liczby mnogiej do niektórych opisów procesu badawczego (np. „W naszym podejściu zastosujemy [...]” – s. 85, „Sekwencyjność stosowanego przez nas modelu [...]” – s. 134, „[...] w opisie każdej roli zawarliśmy następujące elementy [...]” – s. 250). Nie mniej jednak wartym podkreślenia jest, że treść studium ma znaczną wartość poznawczą, prezentującą unikatowe wyniki badań na temat kompetencji kadr Służby Więziennej, zwłaszcza w zakresie zadań związanych z bezpieczeństwem publicznym i jego zagrożeniami.

Niekwestionowanym atrybutem recenzowanej monografii jest jej bibliografia, którą podzielono na: literaturę, akty normatywne i netografię. Podstawę literatury stanowi 197 tekstów naukowych. W pracy wykorzystano także 35 aktów normatywnych i 29 pozycji netografii. Przywołana w pracy bibliografia ukazuje podejście interdyscyplinarne w badaniach nad bezpieczeństwem, a jej dobór jest uzasadniony tematem recenzowanego studium.

Konkludując należy stwierdzić, że recenzowana monografia charakteryzuje się wysoką oryginalnością podejmowanych kwestii. Jej Autor, formułując wiele interesujących tez, prezentuje interdyscyplinarne podejście do podjętych rozważań, wskazując m.in., że: „Podjęte badania przebiegały w sposób oczywisty na granicy nauk społecznych, empirycznych,



wojskowych i technicznych, które dostarczają naukom o bezpieczeństwie własnego aparatu pojęciowo-znaczeniowego i oryginalnego warsztatu metodologicznego [...]” (s. 303).

#### **2.4. Ocena redakcyjna i edytorska**

Redakcję przedstawionego tomu należy ocenić pozytywnie. Poprawnie wykonane zostały również przypisy. Pewną niedogodnością natury edytorskiej jest brak numeracji w spisie treści oraz całej pracy rozdziałów i podrozdziałów. W mojej ocenie mankament ten utrudnia wnikliwą analizę dzieła. Monografia napisana została przy tym językiem naukowym, a tok wyводу jest klarowny. Stworzona narracja to – według mojej oceny – czytelny i dobrze przedstawiony dyskurs naukowy, pozytywnie rokujący do realizacji przez Habilitanta dalszych badań.

#### **2.5. Wnioski**

W świetle wszystkich argumentów i uwag zawartych w ocenie osiągnięcia naukowego pt. „Optymalizacja systemu budowania kompetencji kadry Służby Więziennej w zakresie bezpieczeństwa publicznego” stwierdzam, że dr Marcin STRZELEC posiada kompetencje poznawcze i analityczne umożliwiające samodzielne prowadzenie badań w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Habilitant zgromadził bogaty i interesujący materiał z obszaru kompetencji kadr Służby Więziennej, stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. **Stwierdzam spełnienie charakteru i formy osiągnięciach o których mówi art. 219. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478).**

### **3. Ocena aktywności naukowej stanowiącej podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie**

#### **3.1. Dane naukometryczne**

Przedstawiając dane naukometryczne Habilitanta należy wskazać:

- Impact Factor (na podstawie informacji zawartej w „Wykazie osiągnięć naukowych...”) – 7,866;
- Punkty indywidualne według zasad ewaluacji (na podstawie informacji zawartej w „Wykazie osiągnięć naukowych...”) – 1548,9189;

- Indeks Hirscha w systemie Google Scholar – 4;
- Liczba cytowań w systemie Google Scholar – 30.

### **3.2. Publikacje naukowe**

#### **3.2.1. Monografie naukowe**

Kandydat jest współautorem trzech monografii naukowych, jak:

- „Optymalizacja systemu poszerzenia kompetencji kadry Służby Więziennej jako podmiotu bezpieczeństwa publicznego” (2022 r.);
- „Praca badawcza penitencjarysty”(2020 r.);
- „Efekty współpracy bilateralnej pomiędzy polskim i norweskim ośrodkiem szkolenia służb penitencjarnych: raport dotyczący współpracy i wymiany dobrych praktyk przez ekspertów z edukacyjnych ośrodków szkolenia w Polsce i Norwegii” (2015 r.).

Zakres tematyczny monografii naukowych Kandydata mieści się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

#### **3.2.2. Redakcja naukowa monografii**

Dr Marcin STRZELEC jest redaktorem lub współredaktorem sześciu monografii naukowych, w tym:

- „Wybrane aspekty kształcenia funkcjonariuszy służb mundurowych” (2022 r.);
- „Praca penitencjarna” (2022 r.);
- „Rozważania nad problematyką bezpieczeństwa publicznego – przeciwdziałanie zagrożeniom. Rola służb” (2019 r.).

Zakres tematyczny redagowanych monografii naukowych Habilitanta mieści się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

#### **3.2.3. Autorskie lub współautorskie rozdziały w monografiach**

Wśród autorskich lub współautorskich rozdziałów w monografiach Habilitant w „Wykazie osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie” wymienił ich 17. Wskazać warto, że 7 z nich to rozdziały autorskie, a pozostałe 11 to rozdziały współautorskie. Ponadto 3 rozdziały opublikowane zostały w języku angielskim. Są to:

- „The Era of the Smartphone. Technological Progress and Online Security”

- (2022 r.);
- „Communication Competences as an Important Element of Social Security” (2022 r.);
  - „The role of society in creating structural and personal security” (2021 r.).

Zakres tematyczny autorskich lub współautorskich rozdziałów w monografiach Kandydata mieści się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie lub bezpośrednio z tymi naukami koresponduje.

#### **3.2.4. Artykuły naukowe**

W „Wykazie osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie” Kandydat wymienia 15 opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych, w tym 4 opublikowane zostały w języku angielskim. Są to:

- „The behavioral and social dimension of the public health of European countries: descriptive, canonical and factor analysis” (2023 r.);
- „The Keys to Clean Energy Technology: Impact of Environmental Taxes on Biofuel Production and Consumption” (2022 r.);
- „Development of distance education in the context of mass media transformation” (2019 r.);
- „Remarks on complementary education of an adult person” (2018 r.).

Najważniejsze czasopismo, w którym Habilitant publikował swoje prace naukowe to „The Prison Systems Review”.

Zakres tematyczny wskazanych artykułów naukowych mieści się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

#### **3.3. Aktywność naukowa**

W latach 2018 – 2023 Habilitant wystąpił na 26 krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym 5 referatów wygłosił w języku angielskim. W całym okresie swojej działalności naukowej brał udział w ponad osiemdziesięciu takich przedsięwzięciach, prezentując swój dorobek naukowy lub biorąc udział w dyskusjach. Jako przykład podać można wybrane aktywności z 2022 r.:

- 6th International Research Days in the Penitentiary Environment, wystąpienie: „Analysis of Incidents and Prison Violence in Poland”, AGEN, Francja, ENAP;

- Międzynarodowa Konferencja nt. „Bezpieczeństwo w sytuacjach kryzysowych w regionach przygranicznych Polski i Ukrainy”, prelegent w panelu nr 3 „Koordynacja działalności służb oraz inspekcji wobec zagrożeń w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych”, Lublin, KUL;
- Conference „Correctional Services World Wide Promoting synergies and sharing experiences – meeting present and future challenges of Correctional services”, wystąpienie „Importance of higher education for prison officers and management”, Lillestrøm, Norwegia;
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Bezpieczeństwo Polski w zmieniającej się sytuacji geopolitycznej Europy Wschodniej”, wystąpienie: „Bezpieczeństwo Polski na tle sytuacji państw Europy Wschodniej – wykład wprowadzający”, Tykocin;
- Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Polityka w zakresie zwalczania przestępczości: kontekst ukraińsko-polski”, wykład wprowadzający, Iwano-Frankiwnsk, Ukraina.

Przywołać warto, że dr Strzelec był inicjatorem i głównym organizatorem konferencji „Nowe technologie w edukacji służb mundurowych” w Kaliszu w 2012 r., w której licznie uczestniczyli przedstawiciele służb mundurowych. Jednym z ważnych osiągnięć pokonferencyjnych było utworzenie Forum Edukacyjnego Służb Mundurowych ([fesm.gov.pl](http://fesm.gov.pl)), zrzeszających 11 uczelni i ośrodków szkolenia wojska i innych służb mundurowych.

Kandydat wykaz również udział w 26 komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych.

Aktywność naukowa Habilitanta związana była również z działalnością ekspercką w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie. Jest On bowiem członkiem Rady Naukowej Instytutu Ekspertyz Sądowych im. dra Jana Sehna w Krakowie oraz był członkiem Rady Naukowej Instytutu Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie. Był ponadto członkiem 5 projektów międzynarodowych oraz kierownikiem Modułu nr 2 „Modernizacja systemu szkolenia kadry Służby Więziennej” w ramach projektu „Pilotażowe Kompleksy Penitencjarne” finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (2014 – 2021).

Wskazać także warto, że dr Marcin Strzelec pełni funkcję zastępcy redaktora naczelnego w czasopiśmie naukowym „The Prison Systems Review” oraz zastępcy redaktora naczelnego w czasopiśmie naukowym „International Journal of Legal Studies”. Jest także

recenzentem różnych czasopismach naukowych, jak np.: „Probacja” czy „Humanistyczne Zeszyty Naukowe Prawa Człowieka”.

Habilitant reprezentuje też Służbę Więzienną w EPTA (ang. *European Penitentiary Training Academies* – Europejskie Stowarzyszenie Akademii Penitencjarnych), zajmującą się wymianą doświadczeń związanych z kształceniem funkcjonariuszy europejskich formacji penitencjarnych. W 2021 r. pełnił w tym stowarzyszeniu funkcję prezydenta EPTA.

Kandydat zrealizował też trzy staże naukowe w:

- National School For Training of Prison Agents Târgu Ocna w Rumunii w dniach 18-30 lipca 2022 r.;
- Instytucie Pedagogiki w Przykarpacim Uniwersytecie im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsck w okresie 1.10.2021r. – 28.02.2022r.;
- Instytucie Bezpieczeństwa i Obronności Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania w Wojskowej Akademii Technicznej w okresie 1.03 – 1.06.2021 r.

#### **3.4. Aktywność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzująca naukę**

Warto zaznaczyć, że aktywność naukowa Habilitanta związana jest z Jego aktywnością dydaktyczną, organizacyjną i popularyzującą naukę, stąd też dorobek w tym zakresie jest znaczący. Przywołać chociażby warto, że dr Marcin Strzelec przewodniczył pracom Zespołu Metodyczno-Doradczego, do którego zadań należało wspomaganie i doradzanie wykładowcom w zakresie metodyki prowadzenia zajęć oraz inicjowanie i opiniowanie przedsięwzięć związanych z udoskonalaniem procesu kształcenia w ramach działalności Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej.

W ramach działań w Służbie Więziennej odpowiadał za realizację systemu szkoleń kadry dydaktycznej w zakresie metodyki nauczania zdalnego oraz projektowania kursów e-learningowych. Był również propagatorem idei i zasad szkolenia komplementarnego. Działania te przyczyniły się do sprawnego przejścia całej formacji na kształcenie zdalne lub komplementarne w czasie pandemii.

Kandydat pełnił także wiodącą rolę w zmianie systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, którego znaczącym elementem było utworzenie w 2018 r. Szkoły Wyższej Służby Więziennej, obecnie Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości. Tym samym za jedno z istotniejszych osiągnięć zawodowych Habilitanta można uznać uruchomienie od podstaw ww. uczelni oraz osiągnięcie w ciągu 3 lat jej działalności statusu uczelni akademickiej przez Szkołę Wyższą Wymiaru Sprawiedliwości, w tym kategorii A w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Przewodniczył przy tym zespołom ds. utworzenia takich kierunków studiów, jak: penitencjarystyka I stopnia, penitencjarystyka II stopnia, bezpieczeństwo wewnętrzne I stopnia, prawo jednolite studia magisterskie. Realizował również zajęcia dydaktyczne w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej.

Dr Marcin Strzelec wprowadził też model certyfikacji klas mundurowych szkół średnich o profilach penitencjarnych i prawniczych, wzorowanych na rozwiązaniach wprowadzonych przez MON, co umożliwi synergii na poziomie kształcenia i wychowania na poziomie średnim i wyższym oraz wspomaga proces rekrutacji do Służby Więziennej.

Habilitant wykonał również 6 ekspertyz związanych z funkcjonowaniem i kształceniem funkcjonariuszy Służby Więziennej. Współpracując z sektorem gospodarczym, pełnił przy tym wiele zaszczytnych funkcji, zarówno na poziomie ministerialnym jak i centrali służby. Wspomnieć tu chociażby warto o współpracy w ramach zespołu ds. reformy więziennictwa, w ramach którego przygotowano wstępną koncepcję wprowadzenia do polskiego wymiaru sprawiedliwości kar probacyjnych w postaci systemu dozoru elektronicznego.


### **3.5. Wnioski**

Podsumowując ocenę aktywności naukowej stanowiącej podstawę ubiegania się dr Marcina STRZELCA o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społecznej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie wskazać należy, że Kandydat wykazał się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w szczególności zagranicznej. Podkreślić tu zwłaszcza warto aktywność międzynarodową Habilitanta, która pozwala na umiędzynarodowienie wyników Jego badań. Warto również wskazać na aktywną współpracę Kandydata z otoczeniem społecznym i gospodarczym, w ramach której realizowane były projekty na rzecz rozwoju Służby Więziennej, a tym samym nauk o bezpieczeństwie.

W oparciu o przedstawioną dokumentację **stwierdzam spełnienie przesłanki, o której mowa w art. 219 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) dotyczącej oceny osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny**

#### 4. Końcowa konkluzja i ocena

Biorąc pod uwagę powyższe, wskazać należy, że osiągnięcia naukowe dr. Marcina STRZELCA, ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, stanowią znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Tym samym **stwierdzam, że recenzowane osiągnięcia dr. Marcina STRZELCA spełniają wymagania, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.)** i wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie Wojskowej Akademii Technicznej im. Jarosława Dąbrowskiego o dopuszczenie dr. Marcina STRZELCA do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania doktora habilitowanego.

  
.....  
dr hab. Ilona Urych, prof. ASzWoj

ghm